

Tisztelt Szentendrei Polgárok, tisztelt Ünneplő Közösség!

Hogyan, miért és miképpen alakulnak ki az ünnepeink? Ezen valljuk be, kevesen gondolkodunk.

Az ünnepeinket, ha sorba vesszük, és itt nyugodtan az egyháziakat is, akkor azt tapasztaljuk, hogy mindegyikben ott van a jobbítás, a változás, a jobbá válás célja, az egyéni döntés felelőssége, ennek hatása a közösségre. Mindegyik ünnepünket ez köti össze, az elfogadott, megélt közös cél, közös célunk. Ez a nemzeti közös emlékezetünk alapja, és ez a közös nemzeti jövőnk esélye, záloga.

Tavaly Augusztus 20-án 3 szentendrei polgárral kapcsolatban hoztam példamutató történetet. Radujkó István, azaz Seprűs Pisti örökbefogadó anyjáról, aki főtéri boltjából kiszaladva magához fogadott egy elhagyott síró kisfiút. Török Katalinról, aki értékeket ment és ad tovább, és Pelle Csilláról, aki közösséget hoz létre.

Most három külföldit hozok példaként. Joggal tehetjük fel a kérdést, mi közük Augusztus 20-hoz, mi közük közös nemzeti jövőnkhez? Mi köze ezekhez Alekszandr Szolzsenyicinnak, Lara Boyd kanadai agykutatónak és Albert Einsteinnek? Nézzük először Szolzsenyicint. Idézet a Gulag naplójából:

„Ha az olyan egyszerű volna!

Hogy vannak holmi sötét emberek, akik merő gonoszságból, mindenféle sötét dolgokat művelnek, és nem kell mást tenni, csak elválasztani a többiektől és megsemmisíteni őket. Csak hogy a jót és a rosszat elválasztó vonal minden ember szívében belül húzódik.

S ugyan ki semmisítené meg tulajdon szívének egy darabját?

Ez a vonal egy élet során egyetlen szívből is ide-oda tolódhat. Hol az ujjongó rossz szorítja arrébb, hol a felragyogó jó számára szabadul fel a hely. Egy és ugyanazon ember életének különböző szakaszában, különböző élethelyzetekben merőben más és más lehet. Hol az ördöghöz áll közelebb, hol meg akár a szenthez.”

Miről is szól ez a gondolat? Abból indul ki, hogy magát mindenki a jó oldalra teszi és a másik embert a rosszhoz, a rossz oldalra és elég kézenfekvő megoldás lehet, hogy akkor ezeket a rossz embereket egyszerűen „kiiktatjuk”, először verbálisan, szóban és majd tettelesen is. És megoldóik a helyzet.

Ismerős recept a történelemből és ma is van rá példa, a propaganda megmondja, kit kell gyűlölni, elpusztítani. Ez a hamis, könnyű megoldás végül mindig fájdalmat hoz.

Szoltsenyicin megmutatja, hogy a valódi küzdelem személy szerint bennem, bennünk folyik, a szívünkben, és a hamis állítást leleplezi, ami azt mondja, hogy csak a másik ember a rossz, mindig ő rossz, nem változik, el kell pusztítani. Mennyire más az a nézőpont, amikor én vagyok a jó és a rossz küzdelemben. Tegyük fel egy egyszerű kérdést: lehet példakép az az ember, aki azt gondolja, hogy csak a másik embert kell kiiktatni és eltűnik a rossz?

Tegyük fel ezt a kérdést még egyszer: lehet példakép az az ember, aki tudja, ő magában folyik a harc a jó és a rossz között?

Szoltsenyicin után, a szívről szóló történet után egy kanadai agykutató Lara Boyd gondolatait hozom: az agykutatás során sorra dőlnek meg eddig stabilnak gondolt elméletek, ezek között van az is, hogy az emberi agy a késő serdülőkor után már nem változik. Kutatásai során kimutatta, hogy amit csinálunk, minden, amivel találkozunk és minden, amit megtapasztalunk, megváltoztatja az agyunkat, lehet, hogy jó irányba és lehet, hogy nem. Ez azt jelenti, hogy fizikálisan is változik, a minket körülvevő ingerek megváltoztatják az agyunkat. Amivel foglalkozunk, amit befogadunk, formálja az agyunkat. Ez jó hír öreg korunkra, az agyunk nem feltétlenül épül le, Lara Boyd úgy fogalmazott, az agyunkat egy folyton változó rugalmas állapothoz tudjuk leginkább hasonlítani, ami követi a külvilág ingereit.

A mindennapokban ez azt jelenti, hogy ahogy az étkezésben káros a túlzott egyoldalúság az egészségünkre, úgy az agyunkkal kapcsolatban is káros az ingerszegénység és az egyoldalúság, valamint káros a gyűlölet, a harag, a bosszú, a magány, és folytathatjuk a sort.

Mindennap kiteszük az agyunkat a jónak és a rossznak. Gondoljunk bele csak egy napi Facebook tevékenységünkbe, hírfogyasztásunkba, hírgyártásunkba, hiszen amikor véleményt mondok vagy osztok meg, lényegében hírt hozok létre. Milyen hírt?

Itt ez a virág, ami most képletesen az agyunk, és egy-egy gyűlölködő vélemény befogadásával vagy gyártásával mérgezzük az agyunkat. 1-1 szirmot tépünk ki egy kárörvendő, gyalázkodó vélemény lájkolásával. Nagyon hamar elfogynak a szirmok és mi marad? Az üres szál, ami már egyáltalán nem hasonlít erre a virágra.

Tegyük fel újra ezt az egyszerű kérdést. Lehet példakép egy olyan ember, aki a Facebookon gyűlölködik, álhíreket gyárt, és oszt meg, sőt álprofil mögé bújva gyűjti a lájkokat? Tegyük fel a kérdést újra. Lehet példakép az, aki kíváncsi a másik szentendrei véleményére, tisztlettel beszél akkor is, ha nem ért vele egyet?

A szív és agy története után a változás története Albert Einsteintől: egy a diákoknak kötelezően előírt vizsga alkalmával Einstein tanársegédje megkérdezte e professzort. A most kiadott feladatok nem ugyanazok, mint a tavalyiak voltak? Einstein válaszolt: de, de ugyanazok. A tanársegéd értetlenkedett, de hogyan lehetséges ez, ennek mi az értelme? Einstein mosolyogva válaszolt. A kérdések ugyanazok, de a válaszok már nem.

Miért találó ez a történet? Azért, mert bár a történelem folyamán eleink találkoztak ugyanezekkel a viselkedési formákkal, ugyanezekkel az alapvető erkölcsi kérdésekkel, értékekkel, nekünk nem kell ugyanazokat a hibákat elkövetni, tudunk tanulni, tudunk változni, egyénileg és közösségeként is.

Merjünk példát mutatni azzal, hogy sosem tévesztjük szem elől: az ember, az élet, tiszteletre méltó. A mindennapokban, a mindennapi problémák során az emberi kapcsolatainkban a békét akarom választani, a másik ember tiszteletét akarom választani, az életet akarom választani. Így élve szíven üt és megelevenedik a szabadság bennem, a szabad akarat, amit kaptunk mindannyian. Szentendreiek, akik példaképek, mert máshogyan néznek a másik szentendreire, mert tudják, hogy a jó és a rossz közti küzdelem bennem, bennünk folyik, és úgy élik az életüket, hogy közösség születik körülöttük, ápolják értékeinket, őrzik és megújítják hagyományainkat. Augusztus 20-án, közös nemzeti ünnepünkön büszke vagyok arra, hogy sok szentendrei van, aki így éli az életét, személyes példát mutatnak családjukban, munkahelyükön, barátaik közt. Tisztelet a mindennapok hőseinek. Tegyük együtt Szentendréért!

Köszönöm, hogy meghallgattak.